

21. 4. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

COVID moratorium - záchranný kruh pro ohrožené podnikatele

Vláda předložila v rámci stavu legislativní nouze vyvolaného aktuální pandemií COVID-19 celou řadu mimořádných legislativních opatření. Součástí legislativního balíčku je i tzv. lex COVID JUSTICE[1]. Záměrem tohoto zákona je zmírnit dopady pandemie na účastníky soudních řízení, se zvláštním zaměřením na oblast exekucí a insolvencí. Zákon prošel oběma komorami parlamentu[2] a nyní čeká na podpis hlavy státu s tím, že jeho účinnost se předpokládá ještě během dubna. Vydáváme se mimochodem podobnou cestou, jako již dříve Německo, jehož jsme věrným hospodářským satelitem[3].

ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář, s.r.o. jako přední český specialista na insolvenční řízení, řeší v těchto dnech množící se dotazy podnikatelů na možnosti řešení současné obtížené situace. Jedním z nových nástrojů, které budou k dispozici, je i mimořádné (COVID) moratorium. Z tohoto důvodu jsem připravil jeho stručné přiblížení. Smyslem COVID moratoria je ochránit provozuschopné podniky, které se pouze v důsledku dočasného výpadku způsobeného mimořádnými opatřeními dostaly do přechodných platebních potíží. COVID moratorium figuruje v kontextu dalších opatření, kterými dochází např. k dočasné suspendaci povinnosti dlužníků podat na sebe vlastní insolvenční návrh, jakož i k omezení věřitelských insolvenčních návrhů.

Jak může COVID moratorium konkrétně pomoci podnikům v tísní?

Jedná se o kombinaci zejména následujících prvků, jimiž může nově podnikatel **odvrátit hlavní COVID rizika a získat čas na svoji postupnou konsolidaci** a zejména **obnovu pozitivního cash flow**:

- **omezení realizace zajištění (prodej zástavy)**
- **omezení zahájení exekuce (odvrácení zákazu nakládání s majetkem)**
- **využití započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele**
- **upřednostnění závazků bezprostředně souvisejících se zachováním provozu podniku**
- **ochrana před ukončením smluv na dodávky energií, surovin, zboží a služeb**

To vše při absenci jinak povinného souhlasu nadpoloviční většiny věřitelů, která nemůže dokonce ani navrhnout zrušení COVID moratoria soudem (na rozdíl od moratoria standardního). To vše bez nutnosti zahájení insolvenčního řízení s jeho omezujícími účinky a negativním reputačním vlivem. A konečně to vše i při zachování možnosti čerpat od státu, EU či jiných subjektů pomoc určenou podnikatelům ke zmírnění následků krizové situace vyvolané virem SARS CoV-2.

Komu a kdy bude COVID moratorium sloužit?

Podnikatel, který nebyl k 12. 3. 2020 v úpadku, bude moci až do 31. 8. 2020 podat u insolvenčního soudu návrh na COVID moratorium, aniž by musel zahajovat insolvenční řízení. Skutečnost, že podnikatel nebyl v úpadku ještě před začátkem současné krize, nebude soud podrobovat při rozhodování o návrhu složitě dokazování, neboť splnění této podmínky je odkázáno na dlužníkovu prohlášení, splňující potřebné zákonné požadavky. Poskytnutí nepravdivého prohlášení je ovšem sankcionováno jednak možností COVID moratorium zrušit a dále dalšími zákonnými sankcemi.

COVID moratorium vychází ze základního konceptu standardního moratoria, avšak s určitými významnými odchylkami. Standardní zůstává zejména povinnost soudu rozhodnout o návrhu do konce následujícího pracovního dne, nepřipustnost odvolání proti vyhovění návrhu, trvání moratoria v délce až 3 měsíce, nemožnosti rozhodnutí o úpadku po dobu trvání moratoria (ochrana před věřiteli), možnost ustanovení předběžného insolvenčního správce, pravidla pro zánik moratoria (částečně), nezveřejňování informací v insolvenčním rejstříku apod. Některá standardní pravidla pro moratorium jsou naopak suspendována, v souladu se zamýšlenou mimořádnou povahou COVID moratoria. Asi nejzásadnější je **absence povinného souhlasu nadpoloviční většiny věřitelů**, což byl zdaleka nejčastější důvod malého využívání standardního institutu moratoria v České republice. Dlužník obvykle nedosáhl tohoto souhlasu (nutného v podobě písemné, včetně ověřeného podpisu věřitele), neboť věřitelé buď nechtěli tímto způsobem přijít o své možnosti zakročit proti dlužníkovi, nebo jim neznámému institutu nedůvěřovali už proto, že s tímto nápadem přišel dlužník, či prostě nebyli ochotni dělat cokoli, co nebyli povinni udělat. Souhlas většiny věřitelů je nutný toliko k prodloužení COVID moratoria o další 3 měsíce. Další významná odchylka spočívá v **odstranění zákazu započtení** vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele, který je jinak pro standardní moratorium pravidlem.

Další beneficium COVID moratoria spočívá ve variaci standardního moratorního pravidla o **možnosti hradit závazky bezprostředně související se zachováním provozu podniku, aniž by se dlužník dopouštěl zvýhodňování ostatních věřitelů**. Právě toto je nejčastější obavou dlužníků v obtížené finanční situaci, která je jinak vede k zahájení insolvenčního řízení, které ovšem může bez vynaložení značného úsilí znamenat konec jejich podnikání. COVID moratorium používá i další prostředek „ochrany před věřiteli“. Věřitelé ze **smluv na dodávky energií a surovin, jakož i z dalších smluv o dodávkách zboží a služeb nejsou oprávněni tyto smlouvy ukončit** při prodlení dlužníka s hrazením předmoratorních dluhů (jako u standardního moratoria). Tito věřitelé ovšem dokonce během COVID moratoria nejsou oprávněni odepřít plnění nebo pokračování takových smluv ani na základě jiného důvodu, ledaže jde o odepření nového čerpání úvěru či jiného peněžního plnění v důsledku případu porušení podmínky pro jeho poskytnutí, který nastal již před vyhlášením mimořádného moratoria. To už je koncept na naše poměry odvážný.

Významným protikrizovým stimulem může být i **stanovení privilegované pozice pro pohledávky z financování v rámci COVID moratoria a pohledávky z provozní podpory**, které budou v případném pozdějším insolvenčním řízení (toto zajisté nelze vyloučit) požívat zákonem daného lepšího postavení proti jiným přihlašovaným pohledávkám.

Na co je potřeba si při COVID moratoriu dávat pozor?

Ani v COVID moratoriu (sic!) nenastává anarchie a dlužník je povinen se zdržet podstatných změn ve skladbě, využití či určení svého majetku, či nikoli zanedbatelného zmenšení svého majetku. Z tohoto důvodu může být **zejména prodej významnější části majetku v průběhu COVID moratoria rizikový**. K jistotě ohledně legálnosti určitých majetkových transakcí tak nepostačí běžná (mimo insolvenční) podnikatelská zkušenost, ale bude zapotřebí hlubší znalosti pravidel insolvenčního řízení a provozu podniku v insolvenční, na která COVID moratorium odkazuje.

Pro COVID moratorium dále platí pravidla o **odpovědnosti dlužníka, jakož i ručení jeho**

statutárních orgánů za škodu, nebo jinou újmu, vzniklou věřitelům porušením zákonných povinností dlužníka v době trvání COVID moratoria. Liberační důvod po vyvinění se z této odpovědnosti je poměrně přísný; a to prokázání vynaložení veškerého spravedlivě požadovatelného úsilí. Je zřejmé, že i pro tento nový a dočasný institut budou využitelné dosavadní judikatorní závěry a poznatky insolvenční praxe z oblasti povinností osob s dispozičními oprávněními v průběhu insolvenčního řízení. **Odpovědnost dlužníka a jeho statutárních orgánů** je dále rozšířená i **na správnost údajů uváděných v návrhu na COVID moratorium**, takže ani k tomuto zdánlivě jednoduchému a nenáročnému formálnímu podání nebude záhodno přistupovat lehkovážně a bez potřebných znalostí.

RESUMÉ pro podnikatele postižené COVID-19

COVID moratorium se může stát záchranným kruhem pro podnikatele postižené současnou krizí a startující ekonomickou depresí. Pomůže jim získat tolik potřebný čas na nové nadechnutí a oživení jejich podnikání. Za jeho pomoci budou moci **odvrátit prodej svého majetku**, který poskytl do zástavy, jakož i **odvrátit exekuci**. Budou si moci **uvolnit ruce pro placení závazků bezprostředně souvisejících se zachováním provozu svého podniku** bez rizika zvýhodnění věřitele. Budou moci **zabránit ukončení životně důležitých smluv o dodávkách energií, surovin, zboží a služeb**. Budou si moci **snadněji zajistit přístup ke krizovému financování**. COVID moratorium však podnikatelům přinese i **nová odpovědnostní rizika** za porušení povinností během jeho trvání. Jak dlužník, tak jeho statutární orgány mohou svým neopatrným jednáním založit svoji **majetkovou odpovědnost vůči věřitelům**. Zde však budou **použitelné dosavadní zkušenosti insolvenčních expertů**, neboť i **pro odpovědnost v COVID moratoriu budou platit současná pravidla nakládání s majetkem a informacemi v insolvenčním řízení**.

Adam Sigmund,
advokát, insolvenční správce

[ŽIŽLAVSKÝ, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Široká 36/5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 947 055
e-mail: ak@zizlavsky.cz

[1] Zákon o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a exekučního řádu

[2] Vládní předloha byla 8.4.2020 schválena Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky (v rámci dvoudenních nočních jednání, obohacených o celou řadu poslaneckých pozměňovacích návrhů). Následně došlo 17.4. i ke schválení Senátem Parlamentu České republiky

[3] Gesetz zur Abmilderung der Folgen der COVID-19-Pandemie im Zivil-, Insolvenz- und Strafverfahrensrecht

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)
- [Přelomové rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci subrogačního regresu výstavce finanční záruky](#)